

Populärvetenskaplig sammanfattning - Tina trygg och Josefin Bernhardsson

Syfte och metod

Detta är en utvärdering av projektet Botkyrka YAP (Youth Advocate Programmes). YAP är en internationellt beprövad stödpersonsinsats som vänder sig till barn och ungdomar mellan 10–18 år som fått ett biståndsbeslut från socialtjänsten. Ungdomen tilldelas en stödperson upp till 15 timmar i veckan under sex månader och syftet med insatsen är att erbjuda unga med en socioekonomisk utsatt bakgrund ett extra socialt nätverk och stöd.

Det övergripande målet med insatsen är att ungdomarna ska må bättre och förbättra sina skolprestationer, alternativt vara i annan sysselsättning. Alla stödpersoner utbildas och handleds regelbundet och både stödpersoner, barnen och deras familjer har tillgång till en stödtelefon 24 timmar om dygnet. Samtliga alla stödpersoner rekryteras från Botkyrkaområdet. YAP har implementerats i Botkyrka i projektform under en treårsperiod (2015–2018).

De två första projektåren av programmet har utvärderats av FoU Södertörn och finansieras av Allmänna Barnhuset. Syfte med utvärderingen har varit att få en bild av hur programmet upplevs av de som deltar och arbetar i det, om det bidrar till att barnen mår bättre och presterar bättre i skolan samt hur programmet fungerar i en svensk kontext.

Resultat

Resultaten från utvärderingen visar att de flesta av deltagarna är övervägande positiva till insatsen och dess utformning. Föräldrar och ungdomar uttrycker uppskattning för stödpersonerna och den relation som flera av ungdomarna etablerat med dem. De framgångsfaktorer som deltagarna särskilt lyfter fram är: En bra matchning mellan ungdom och stödperson, ungdomens egen motivation, en engagerad och uthållig stödperson som ägnar mycket tid åt ungdomen samt goda förutsättningar att skapa sociala nätverk kring ungdomen under insatstiden. En god matchning tycks bygga på gemensamma erfarenheter och referensramar, liksom att stödpersonen är någon som ungdomen kan känna tillit till och prata med.

Även om de flesta ungdomar och föräldrar varit positiva till insatsen i sig, uttrycker många besvikelse över att de inte sett så tydliga förändringar som de hoppats på. En vanlig beskrivning är att de förändringar som de kunde se i början av insatsen, avtagit när stödpersonerna slutat. Både föräldrar och ungdomar (och en del stödpersoner) uttrycker oro för hur det ska gå efter insatstidens slut. Oron uttrycks starkast i de fall då ungdomarna haft en nära relation till sin stödperson, men har svårt att skapa andra sociala relationer och/ eller saknar aktiviteter och fungerande skolgång att falla tillbaka på.

Under 2016 beslutades att programmet skulle implementeras i socialtjänstens löpande verksamhet.